

Rok 26. PRZEDPŁATA w POZNANIU Kwartalnie 1,20 m., z odnoszeniem do domu 1,44 m., mies. 40 f. REDAKCJA: ulica Dolna Wałowa nr. 1, I piętro. z dnoszeniem 50 f. — „Wielkopolanin“ wychodzi codziennie.

Poznań, środa 20 maja 1908.
Telefon: Ekspedycji 1013. Redakcji 1142.

PRZEDPŁATA na POCZTACH: Kwartalnie 1,2 mk., z odnoszeniem do domu 1,62 mk. INSERATY: od wiersza drobn, 25 f. Rękopisów się nie zwraca. EKSPEDYCJA: ulica Posadowskiego nr. 39.

Nr. 116.

Przedpłata na czerwiec.

„Wielkopolanin“ kosztuje na wszystkich pocztach w Niemczech

40 fen.

W Poznaniu zapisywać można „Wielkopolanina“ w Ekspedycji, ul. Posadowskiego nr. 39 i w ajencjach za **40 fen.**

„Wielkopolanin“ zapisany jest w cenniku pocztowym w wykazie głównym (Zeitungs-Preisliste II-te Abtheilung **U** Poln. — W Austrji: Oester. Zeitungs-Preis-Verz. für 1908.

„Wielkopolanin“ dołącza dla swych abonentów bezpłatny dodatek świąteczny z rycinami pod tyt.: **„Ognisko domowe“** i prowadzi Obronę prawną dla swych przyjaciół bezpłatnie.

„Wielkopolanin“ ma obecnie największą z wszystkich pism polskich liczbę abonentów; umieszczane w nim ogłoszenia znajdują jak największe rozprzestrzenienie.

Abonenci „Wielkopolanina“ otrzymują **„Pasiekę“** za niższą opłatą.

Nowa ustawa o zebraniach i stowarzyszeniach.

Ponieważ są wątpliwości, jak obwieszczać publiczne zebrania i wiece, aby nie mieć zatargu z policją, podajemy poniżej ponownie odnośny przepis ogłoszony przez pruskiego ministra spraw wewnętrznych:

I.

Ustawa rzeszy o stowarzyszeniach przepisuje w § 6, że do zebrań publicznych, mających na celu rozstrząsanie spraw politycznych, potrzebne jest donies.enie policji, które uskutecznić można ustnie lub piśmiennie. Każda forma piśmienna (list, pocztówka, telegram), jest dozwolona. Na miejsce takiego doniesienia dopuszczone jest też podług § 6 ust. 1 ogłoszenie publiczne, którego warunki oznaczyć ma centralna władza krajowa. Ogłoszenie to tak być musi ułożone, aby policja przy swojej obowiązkowej baczności dość wcześnie mogła powziąć wiadomość, że zebranie się odbędzie.

Z tego powodu rozporządzamy, że doniesienia przepisanego w § 5 ustawy o stowarzyszeniach dla zebrań ogłoszonych publicznie nie potrzeba, jeżeli to ogłoszenie odpowiada warunkom następującym:

1) Ogłoszenie przez gazety.

a) Ogłoszenie przez gazety nastąpić winno w języku niemieckim i to w jednej z tych gazet, które na ten cel landrat, w krajach Hohenzollernów nadwójt, w obwodach miejskich władza policyjna, a w Berlinie prezes policji oznaczy. Dla każdej gminy, w której zebranie nastąpić ma, winne przynajmniej dwie gazety być oznaczone. Przynajmniej jedna z tych gazet wychodzić winna dziennie (z wyjątkiem przerw spowodowanych niedzielami i świętami).

b) Ogłoszenie musi mieć napis: Publiczne zebranie polityczne. Wynikać z niego winien czas i miejsce zamierzonego zebrania jako też nazwisko i miejsce zamieszkania osoby, która zebranie urządza.

c) Numer gazety, w której ogłoszenie nastąpi, tak winien być wydany, że przy należytem doręczeniu przynajmniej 24 godzin przed rozpoczęciem zebrania znajdować się może w ręku władzy dla odbioru doniesień wskazanej. Co do gazet, wychodzących w obwodzie policyjnym tej miejscowości, w której się ma zebranie, warunkom tym czyni się zadość wtedy, jeśli odnośny numer przynajmniej 24 godzin przed rozpoczęciem zebrania jest wydanym.

2) Ogłoszenie przez afisz.

Ogłoszenie nastąpić może przez afisz, jeśli zebranie odbyć się ma w gminie, w której do takich afiszowych ogłoszeń znajdują się urządzenia publiczne (słupy, tablice afiszowe). Ogłoszenie nastąpić winno w języku niemieckim i odpowiadać wymaganiom pod numerem 1b wyłuszczonym. Afisz winien przynajmniej 24 godzin przed rozpoczęciem zebrania być umieszczony w obwodzie gminnym, a jeśli gmina podzielona jest na rewiry policyjne, w tym rewirze, w którego obrębie lokal jest położony.

Tyle przepis.

Zatem można donieść o zebraniu policji tak, jak się to dawniej czyniło, albo ogłosić zebranie po niemiecku w piśmie przez policją za odpowiednie uznanem.

Polacy a ustawa o stowarzyszeniach.

Pod tym nagłówkiem zamieszczają gazety hakatystyczne głosy prasy polskiej, przyznające, że ustawa o stowarzyszeniach pomimo paragrafu językowego ze względu na cały szereg innych zawartych w niej przepisów oznacza postęp rzeczywisty. Pomiędzy innemi pisze wrocławska „Schles. Ztg.:

„Dopóki w parlamencie rozprawiano o projekcie ustawy o stowarzyszeniach nie mogli się jej przeciwnicy ustawy dosyć nakrytykować. Zarówno z mowami centrowymi i socjalnej przedstawiali także posłowie frakcji polskiej projekt jako „wyskok najciemniejszej reakcji“, jako „narzędzie najgwałtowniejszego wyzuwania z praw ludności.“ To się teraz zmieniło. Właśnie organy prasy polskiej, pomimo że są zasadniczymi przeciwnikami całej ustawy i mianowicie t. zw. paragrafa językowego, zdobyły się na zupełnie inną ocenę ustawy o stowarzyszeniach.“

Tu podaje „Schles. Ztg.“ ustęp z Kurjera Poznańskiego“, w którym wymienione są polepszenia dotychczasowych stosunków na polu stowarzyszeń i zebrań na mocy nowej ustawy i ustęp z „Głosu Wielkopolanek“, w którym mowa mianowicie o znaczeniu ustawy dla politycznej działalności kobiet. W końcu dodaje „Schl. Ztg.“:

„Nie brak i innych głosów tej treści, że polacy bynajmniej tak niekorzystnie nie oceniają skutków ustawy na wielkopolską propagandę, jak się to stało ze strony posłów polskich w parlamencie. Z drugiej jednak strony może to posłużyć jako dowód, że ci, którzy aż do końca stale ciężkie mieli wątpliwości co do ustawy, mieli racją.“

Tyle pisma hakatystyczne.

Zapominają te pisma jednak dodać, jakie rezolucje powzięto na naszych wiecach właśnie w sprawie paragrafu językowego ustawy o stowarzyszeniach.

Wszystkie nasze pisma podnosiły i podnoszą, że ustawa krzywdzi cały lud polski, odbierając mu w części możność wypowiadania się w ojczystym języku na publicznych zebraniach i wszystkie pisma polskie podnosiły i podnoszą, że właśnie przez ów paragraf językowy, ustawa zawierająca niektóre ulgi dla niemieckiego życia publicznego, zamieniła się we wyraźną ustawę antypolską.

Głosy hakatystów wskazywałyby na to, że odczuwają oni całą nienaturalność przepisu językowego i rzekomem zadowoleniem polaków z ustawy chciałyby uspokoić tę część opinii niemieckiej, która ustawę o stowarzyszeniach ocenia tak, jak my, to jest jako ustawę wyjątkową antypolską.

Przemysł a zdatność do służby wojskowej.

W wydanym w tych dniach „roczniku statystycznym dla królestwa saskiego“ znajduje się pomiędzy innemi odpowiedź na zapytanie, czy trudnienie się przemysłem wpływa ujemnie na zdatność do służby wojskowej. Według podanych tam dat statystycznych było z pośród młodzieńców, stawiających się do wojska z zawodów rolniczego i leśniczego, w latach 1902 do 1906 aż do 62,30 procent zdatnych do służby; reszta stawiających się, pomiędzy którymi zatrudnieni w przemyśle robotnicy znacznie przeważają, nie wydała w żadnym z tych pięciu lat więcej nad 55,60 procent zdatnych do służby wojskowej. W r. 1905 i 1906 zaś spadła ich liczba, o ile stawiający się pochodzili z miasta, nawet na 48,59 proc., podczas gdy robotnicy, pochodzący ze wsi, w tych samych latach stawili 52,02 do 53,48 zdatnych do służby. Z tego wynika, że w Saksonji ludność miejska, zatrudniona w przemyśle przeciętnie mniej jest zdatną do pełnienia służby wojskowej, aniżeli ludność wiejska i że wśród tej ostatniej znowu najwięcej jest zdatnych wśród tych, którzy pracują w rolnictwie i leśnictwie.

Wogóle procent zdatnych do służby wojskowej, bez rozróżniania wiejskiej i miejskiej młodzieży i bez uwzględniania przemysłu, wynosił w 1902 r. 52,73, w 1903: 54,18, w r. 1903: 54,43, w roku 1905: 51,54, a w r. 1906: 52,05.

Saksonja na ogół w niektórych latach, jak np. 1904, dostarczyła armji niemieckiej więcej żołnierza, aniżeli Wyrtembergja, Badenja, Brandenburgja, Śląsk, Szlezwik-Holsztyn i części Bawarji. Corocznie dostawia Saksonja armji Rzeszy około 19 do 20 tysięcy żołnierzy świeżych przekazuje do zapasów 5000, a do obrony krajowej 8 do 10 tysięcy. W r. 1906 liczyła armja saska 1836 oficerów, 6304 podoficerów i 36949 zwyczajnych żołnierzy.

Sprawy wyborcze.

W Kościanie przyjęto na wiecu wyborczym, który umiejętnie prowadził p. dr. Adam Żółtowski z Jarogniewic, następną listę: 1) Henryk Chłapowski, 1) dr. Zygmunt Dziembowski, 3) Idzi Świtała. Była wprawdzie przeciwko kandydaturze dr. Dziembowskiego opozycja, większość oświadczyła się jednak za nim.

We Wrześni przyjęto następną listę: 1) X. prałat Stychel, 2) Wojciech Korfanty, 3) mec. Trąmpczyński.

W Brodnicy w Prusach Zachodnich przyjęto następną listę: 1) Bolesław Bardzki z Wichulca, 2) Władysław Olszewski z Lidzbarka.

W Śmiglu przeszła następna lista kandydatów: 1) X. prob. Styczyński, 2) Idzi Świtała, 3) Henryk Chłapowski.

W Obornikach przyjęto następną listę: 1) X. dziekan Mędlewski z Parkowa, 2) dr. T. Szułdrzyński, 3) Leon Pluciński z Swadzimia. — W Stęszewie przyjęto tę samą listę.

W Mogilnie przeszli następni kandydaci 1) X. prob. Kurzawski z Pakości, 2) Leon Czarliński z Torunia, 3) Dziembowski z Sosnówca.

W Inowrocławiu przyjęto następnych kandydatów 1) X. prał. Laubitz, 2) poseł dr. Trzciński, 3) Piotrowski z Poznania.

W Ostrzeszowie przyjęto następnych kandydatów. Na pierwsze krzesło: 1) dr. Mizerskiego, 2) dr. Niegolewskiego, X. prał. Stychla, na drugie krzesło 1) dr. Niegolewskiego, 2) dr. Mizerskiego, 3) X. prałata Stychla.

* **Podług nowej ustawy o stowarzyszeniach,** w obwodzie rejencyjnym bydgoskim wolno się posługiwać jeszcze przez lat 20 językiem polskim na zebraniach publicznych w następujących powiatach: inowrocławskim, strzelińskim, mogileńskim, żnińskim, wągrowieckim, gnieźnieńskim i witkowskim.

* **Wedle ogłoszenia** prezesa rejencji kwidzyńskiej, wolno, wedle § 12 prawa związkowego z dnia 19 kwietnia rb., używać na zebraniach publicznych języka polskiego w powiatach lubawskim, brodnickim i tucholskim, które mają przeszło 60 proc. ludności polskiej.

* **Wiec przedwyborczy** na Mieścisko i okolicę odbędzie się w Mieścisku (powiat wągrowiecki) w niedzielę dnia 24 maja o godzinie 3 3 po południu na sali p. Przyborskiego.

Porządek obrad następujący: 1) Zagajenie zebrania i ukonstytuowanie biura. 2)Nauka o wyborach (ref. p. Nowacki z Mieściska). (Jak się zachować w obec ostatnich ustaw antypolskich. ref. Grabowski z Bietki. 4) Powzięcie rezolucji oraz wolne głosy.

* * *

* **Walne zebranie wyborcze** dla powiatu poznańskiego wschodniego odbędzie się w Poznaniu na wielkiej sali Bazarowej w święto Wniebowstąpienia Pańskiego dnia 28 maja o godzinie 4 po południu.

* * *

* **Walne zebranie przedwyborcze** dla powiatu czarnkowskiego odbędzie się w Czarnkowie w niedzielę dnia 24 bm. o godz. 4 po poł. na sali p. Łaszewskiego.

Komitet.

* * *

* **Walne zebranie wyborcze** na powiat pleszewski odbędzie się w Pleszewie w niedzielę, dnia 24 maja o godz. pół do 5 po poł. na sali hotelu Wiktorja.

O jak najliczniejszy udział wyborców uprasza

Komitet wyborczy
na pow. pleszewski.

* * *

Wiece wyborcze odbędą się w powiecie jak następuje:

W niedzielę 24 maja w Pobiedziskach w stodole proboszczowskiej i w Mienkowie.

W niedzielę 31 maja w Nowejwsi pod Swarzędzem, w Wierzenicy, w Głównie, w Starołęce i w Urbanowie (dla Winiar i okolicy).

Komitet wyborczy.

* * *

* **Wiec przedwyborczy** dla Kobylina i okolicy odbędzie się w Kobylinie w czwartek, dnia 28 maja o godz. 4 po poł. na sali w strzelnicy. — O liczny udział prosi

Komitet wyborczy pow. krotoszyńskiego.

Wiadomości polityczne.

Niemcy. Sekretarz stanu dla kolonji Dernburg pojechał, by stamtąd na angielskim parowcu udać się do Kapstadtu i do afrykańskich kolonji niemieckich.

— Liberałowie w Meklemburgji oświadczyli się przeciwko projektowi konstytucji, który ma zamiar rząd do uchwały przedłożyć. Liberałowie żądają takiej konstytucji, jaką mają inne państwa niemieckie.

Z zaboru rosyjskiego. Lublin. Długa i uporczywa walka, jaką Ziemia Lubelska toczyła o wyzwolenie fundacji Staszica w Hrubieszowskiem z warunków, niezgodnych z jej ustawą, skończyła się zwycięstwem. Głośny prezes Tow. Rolniczego Hrubieszowskiego, Dobryłowskij, dostał wreszcie dymisją.

— Warszawa. Car pozwolił użyć na spłacenie długów warszawskich teatrów rządowych 250,000 rb., wyasygnowanych na budowę „Domu ludowego“ w Warszawie ze wszystkiemi procentami, jakie już narosły na ten fundusz. Kwota ta będzie wydana zarządowi teatrów tytułem pożyczki, która ma być zamortyzowana sposobem, przepisanym przez ministra spraw wewnętrznych po porozumieniu się z generał-gubernatorem warszawskim.

Rosja. Stosunki w Rosji coraz są niepewniejsze. W Pokowie aresztowano na podstawie fałszywego donosu prawie wszystkich uczniów szkoły rolniczo-leśniczej, ogółem 53 młodzieńców. W więzieniu wybuchł tyfus i skutkiem tego wielu uwięzionych umarło. Niektórych uczniów bez żadnych wyjaśnień uwolniono, drugich trzymają bez prowadzenia śledztwa. Władze zgoła nie dbają o losy tych nieszczęśliwych. Takich wypadków jak wyżej opisany, jest więcej.

— Na dworcu w Carskiem Siole aresztowano 18 letnią dziewczynę, podejrzaną o zamiar urządzenia zamachu na cara.

Austrja. Z Insbrucku w Tyrolu donoszą, że przyszło tam do znacznych bójek pomiędzy studentami katolickimi a wolnomyślnymi. Ponieważ próby pojednania były bezskuteczne zamknięto uniwersytet.

Egipt. W Kairze stracono na rynku derwisza Abd-el-Kabra, który przewodził w napadzie na zastępcę inspektora prowincji Nilu błękitnego. — Wiadomo, że derwisze zamordowali inspektora.

Turcja. Konstantynopol. Wobec kursujących w dalszym ciągu wiadomości o przygotowaniach wojennych czynionych rzekomo przez Turcją na granicy rosyjskiej, z wiarogodnych źródeł urzędowych komunikują, że wiadomości te są bezpodstawne; przeciwnie—wobec znanego stanu rzeczy na granicy perskiej i świeżych wypadków w Wanie, liczbę wojsk na pograniczu rosyjskiem zredukowano o całą dywizją, której część przetranzlokowano za granicę perską, część zaś do Wanu i jego okolic. Na pograniczu perskiem obecnie pozostają dwie dywizje, podzielone na dwa oddziały: jeden, złożony z 17 bataljonów nizamu, rozlokowano w pobliżu Pasawy, drugi zaś—z 16 bataljonów w Wanie i okolicach. Przez ostatnie miesiące zmobilizowano 14 bataljonów redyfów w Bagdadzie; 12 bataljonów, powołanych w zamian nizamu, stanowią właściwie rezerwę oddziałów, rozlokowanych na pograniczu perskiem.

Subhasty.

Dnia 21 maja na sądzie w Lesznie o godz. 10 posiadłość zap. Zaborowo nr. 18 Pawła Kümmel, w obszarze 1,81,69 hektarów.

Dnia 21 bm. na sądzie w Inowrocławiu o godz. 10 i pół posiadłość zap. Inowrocław nr. 1622 Michała Turkowskiego, w obszarze 11,06 ar., wart. doch. 1750 mk.

Dnia 21 bm. na sądzie w Żninie o godz. 11 obsada zap. Żerniki nr. 17 i 36 Jana Schutza, w obszarze 1,44,07 ha.

Dnia 22 bm. na sądzie w Wągrówcu o godz. 10 posiadłość zap. Wągrówiec nr. 533 Marcina Patelskiego w obszarze 4,48,48 ha.

Dnia 23 bm. na sądzie w Ostrowie o godz. 10 gospodarstwo zap. Zacharzew nr. 135 Antoniego Janiaka, w obszarze 5,88,34 ha.

Dnia 25 bm. na sądzie w Kościanie o godz. 9 i pół posiadłość zap. Gradowice nr. 176 Piotra Adama II, w obszarze 1,96,74 ha.

Dnia 25 bm. na sądzie w Strzelnie o godz. 9 min. 15 posiadłość zap. Sokolniki Franciszka Radomskiego, w obszarze 1,02,10 ha.

Wiadomości z blizka i z daleka.

Poznań, dnia 19-go maja 1908.

Uczmy dzieci czytać i pisać po polsku!

* **Poseł do ludu polskiego.** Abonentów na prowincji prosimy, by się po „Posła“ zwracali bezpośrednio do administracji Katolika (Bytom — O.|Schl.) Administracja pisma naszego sprzedawać będzie „Posła“ tylko odbiorcom na miejscu.

* **Wielkopolskie karty z pelikanem** sztuka 10 fen. są do nabycia wszędzie tam, gdzie się sprzedaje telegramy gratulacyjne.

* **Towarzystwo Czytelń Ludowych.** Wszelkie korespondencje w sprawie Towarzystwa naszego, zakładania bibljotek itd., prosimy wysyłać wprost do biura naszego pod adresem: „Czytelnia Ludowa,“ Poznań, (Bäckerstr. nr. 10). Adres skarbnika: Dr. Kapuściński, Poznań-Posen.

* **Telegramy Kościuszkowskie.** W obec licznych zapytań donosimy uprzejmie że nasze telegramy mają winiety z Kościuszką, Dąbrowskim, ratuszem poznańskim, pomnikiem Adama Mickiewicza i szarotką. We wielu miejscowościach naśladują nasz pomysł, — ale niestety nie dają całego czystego dochodu na cele dobroczynne. Ze względu na to, że my cały dochód rozdzielamy na instytucje nasze, prosimy usilnie o rozszerzanie naszych telegramów. Każdą ilość przesyłamy odwrotnie.

Teodora Kusztelanowa, Ogrodowa 12, I p.
Marja Halina Łebińska,
Dolna Wałowa 1, I.

* **Baczność!** Dzieci, które pragną być wysłane z poręki „Stelli Tow. Kol. Wak. i St. Sanit.“ w czasie wielkich wakacji na wypoczynek, powinny się zgłaszać w dniach od **25** do **30** maja do naszego biura w Ochronce szpitalika św. Józefa, ulica Piotra nr. 7. Zgłoszonia dzieci przyjmować będzie biuro nasze w wyżej określonym czasie od godz. 5 po południu. Dzieci mają się wykazać pozwoleniem, wystawionem przez rodziców, że zgadzają się na wyjazd. — Dzieci nie zapisanych w naszem biurze nie uwzględnimy przy wysyłce na wakacje.

Za Zarząd
hr. Benzelstjerna-Engestroem, prezes.
Walery Lebiński, sekretarz.

* **Podpisy pod adres do Ojca św.** składać można jeszcze do środy wieczorem w księgarni nakładowej — Piekary nr. 7. Poczem listę nazwisk zamykamy.

Komitet wiecowy.

* **Wdowa** po nauczycielu ludowym pragnie zakupić w Poznaniu interes wiktuałów, aby tym sposobem zarabiać na życie. Na nabycie tego składu potrzeba jej 500 mk., ponieważ zupełnie nie posiada majątku, udaje się z gorącą prośbą do zamożnych nauczycieli o udzielenie jej pożyczki zbiorowej. — Zgłoszenia w tej sprawie przyjmuje nasza Eksp. ul. Posadowskiego 39.

* **Poznań.** (Urząd stanu cywilnego z d. 16 maja 1908 r.) Zapowiedzie: Robotnik R. Lulczyński z J. Nowak. Monter Fr. Sobczak z A. Włódarek. Lakiernik P. Pieper z M. Haake. Hotelista A. Siuchniński z M. Kubacką. Robotnik Fr. Solański z A. Jędrzejczak. — Śluby: Służący handl. Jan Wichtowski z M. Szynką. Ślusarz Jul. Unglaube z Agn. Klein. Tokarz K. Ertel z A. Mielczarek. Robotnik R. Nowakowski z K. Wiśniewską. Mularz Stan. Kujawa z J. Grajewską. Woźny pocztowy P. Foerster z O. Schepke. Woźny pocztowy P. Beissert z G. Nicklasch. Robotnik B. Rogaliński z G. Dilling. — Urodziny. Syna: Robotnik M. Nowak. Mistrz garncarski Ant. Kuźma. Krawiec Józef Podgórski. Gospodarz Fr. Rakowicz. Nauczyciel H. Bernhardt. Robotnik M. Czepik. Kołodziej W. Giese. Robotnik kolejowy M. Wojewoda. Restaurator W. Kurkowiak. Niezamężne W., B., M. i M. — Córkę: Sekretarz konsji kolonizacyjnej E. Fritsche. Robotnik W. Stróżyk. Restaurator H. Kesselbauer. Stolarz St. Kmieciński. Niezamężne B., W. S. — Umarli: Wdowa W. Tomaszewska ur. Goderska 72 lata. Wyrobnik Mich. Żakowski 72 lata. Marjan Gaczkowski 5 lat 5 mies. 15 dni. Z. Przybylska 3 lata 5 mies. 14 dni.

* **Poznań.** Prezes policji ogłasza w niemieckich gazetach, że wszelkie zebrania polityczne mające się odbyć w mieście Poznaniu, muszą najmniej 24 godziny przed tem być ogłoszone w „Tageblacie pozn.“ albo w „Pos. Ztg.“ lub w „Pos. Neueste Nachr.“ i to w języku niemieckim z nagłówkiem „Publiczne zebranie polityczne.“ Dalej pod dać trzeba czas, w którym zebranie ma się odbyć oraz nazwisko i mieszkanie zwołującego. Porozlepianie plakatów w niemieckim języku, również na 24 godziny przed tem a przynajmniej na słupach w obwodzie rewiru policyjnego, w którym zebranie ma się odbyć — zwalnia od ogłaszania zebrań tych w wyżej oznaczonych gazetach.)—(Związek restauratorów chce podać do kompetentnej władzy wniosek, aby prywatne jadłodajnie, gdzie za tanie pieniądze podają obiady, także wystarać się musiały o konsens i były opodatkowane.)—(W niedzielę po południu błąkał się przed bramą berlińską chłopiec, — którego zaprowadzono do lazaretu miejskiego, gdzie można go odebrać.)—(Nad majątkiem kupca J. & S. Skąpskiego, przy ulicy Wrocławskiej nr. 13 i Starym Rynku nr. 44, ogłoszono wczoraj konkurs. Zawiadowcą konkursowym mianowany kupiec Saly Oelsner w Poznaniu.

* **Zaginął** w drodze od Wilhelmowskiego placu do Starego Rynku pozłacany zegarek męski. Uczciwego znalazcę uprasza się o zwrot takowego za wynagrodzeniem: Wystraszewski, Poznań, ulica Forteczna nr. 35, parter.

* **Jakich sztuczek** używa się przy aukcjach, aby osięgnąć możliwie wysokie ceny, dowód mieliśmy w przeszłym tygodniu. W Poznaniu przy narożniku ulicy Bismarka i Berlińskiej odbyła się aukcja. Sprzedawano tam prócz materji w całości, także niewykończone sztuki, np. surduty oddane do przymiarki. Ponieważ przymiarkę robi się tylko z jednym rękawem, brakło w istocie też jednego. Kto taką sztukę starannie zawiniętą kupił, nie mało się przeląkł, gdy nie ujrzał w paczce drugiego rękawa; chcąc nie chcąc musiał poszukać krawca, u którego drugi rękaw się znajdował, a potem grubo za niego zapłacić. W lokalu wysprzedaży była jakaś zaufana osoba, która wiedziała, gdzie i u kogo czego szukać. I tak za jeden rękaw zapłacił ktoś krawcowi 8 mrk., bo co po ubraniu, skoro brak jednego rękawa.

* **Na temat** „Wrogowie kobiet w literaturze“ wygłosi p. Cezary Jellenta w czwartek, 21 bm. wieczorem o godz. 8 i pół w sali Tow. Młodzieży Kupieckiej, plac Wilhelmowski nr. 17 I, konferencją, na którą najuprzejmiej zapraszają.

Tadeusz Jaworski. Michał Sobeski.

* **Gniezno.** Policji tutejszej udało się złodziejowi odebrać skradzione nowe koło. Ponieważ złodziej zemknął, nie wiadomo komu było skradzione.

* **Gniezno.** Wdowa Fenner, matka sześciorga dzieci, skaleczyła się przy praniu bielizny śpilką w rękę. Nie zważała na to i prała dalej. Podczas modrzenia bielizny widocznie dostało się nieco modrego do rany, wskutek czego nastąpiło zakażenie krwi i trzeba było biednej żywicielce dzieci odjąć rękę aż pod łokieć.

Jakób bez skazy.

1 **Powieść z francuskiego.**

CZĘŚĆ PIERWSZA.

I.

Drzwi żelazne.

Bal, wydany przez bogatego bankiera Klaudjusza Bertin, w jego wspaniałym pałacu przy ulicy Laffite, w dzień zaręczyn córki jego Joanny z margrabią Castonem de Montgerbois, dosięgnął kulminacyjnego punktu rozwoju.

W ogromnych salonach, oświetlonych potokami światła, wśród uroczego gaju najpiękniejszych kwiatów i najrzadszych roślin egzotycznych, zebrana była śmietanka Paryża, przedstawiciele najgłośniejszych nazwisk, literatury, sztuki, armji i finansów.

Zostawmy ich bawiących się wesoło i zejdźmy o jedno piętro niżej.

Na piętrze tem mieściło się jedynie biuro banku Bertina. Wstępowało się do niego po schodach, z tego samego dziedzińca, z którego prowadziły marmurowe schody, do salonów i apartamentów rodziny Bertina. Ciężkie drzwi bezpieczeństwa, całe kute z żelaza, dawały wstęp interesantom do biura. Za niemi znajdowała się wielka sala, przeznaczona dla klijentów, rozdzielona od sali mniejszej kratą, opatrzoną w liczne drzwiczki dla komunikowania się z interesantami. Ta druga sala była właściwem biurem, w którem pracowali oficjaliści bankowi i mieściła się kasa.

Kasa ta była arcydziełem ślusarstwa. Zrobiona była ze stali i w zupełności zabezpieczona od ognia; a ponieważ otwierała się tylko za pociśnięciem guzika sekretnego i nie miała najmniejszego śladu drzwiczek, najzręczniejsi więc złodzieje napróżno staraliby się ją otworzyć. Mimo to, oddzielny stróż każdej nocy czuwał w dziedzińcu nad bankiem i pałacem. Tego dnia, z powodu uroczystości zaręczynowej i nieuniknionego zamieszania, p. Bertin, jako człowiek ostrożny, kazał dla większego bezpieczeństwa, postawić łóżko w biurze w bliskości kasy. Czuwać miał Baptysta, stary służący, posiadający zupełne zaufanie bankiera.

Te środki ostrożności przedsięwzięte były dla tego, że raz już, w takich samych okolicznościach, podczas pewnego balu złodzieje usiłowali wtargnąć do banku.

Tego wieczora, wyjątkowo, w kasie znajdowała się w depozycie suma poważna, zazwyczaj bowiem pozostawiano w niej kwoty niewielkie, potrzebne na pierwsze wypłaty po otworzeniu biura rano, grube zaś kapitały składano na noc w jednej z instytucji państwowych, dających bezpieczeństwo pod każdym względem.

Stary przyjaciel bankiera, komendant statku, należącego do Towarzystwa żeglarskiego w Bordeaux, Antoni Castillac, bawiąc chwilowo w Paryżu, przybywszy do banku już po zamknięciu biura, prosił p. Bertin o przyjęcie w depozyt od rana ośmiuset tysięcy franków, otrzymanych dla tegoż Towarzystwa.

Pan Bertin nie mógł odmówić tej przysługi swemu przyjacielowi i głównemu swemu kasjerowi, Jakóbowi Varlay, depozyt przyjąć kazał.

Otóż, jak powiedzieliśmy, bal był w pełnym rozwoju, ale w biurze bankowem panowało milczenie, przerywane bardzo słabem echem zgiełku balowego. Stary Baptysta spoczywał już w łóżku, ustawionem w rogu biura pomiędzy kasą i wielką szafą z przegródkami na papiery, obok zaś niego rozciągnięty na dywanie, wielki jego pies Ribi sapał głośno. Płomień przytłumionego gazu rzucał mdłe, drgające światełko.

Baptysta, znużony całodziennem krzątaniem się, czas jakiś walczył z sennością, wreszcie zdrzemnął się. Mógł spać bezpiecznie, dozorował bowiem za niego czujny stróż Ribi.

Nagle, pies, który, zdawało się, spał głęboko, podniósł głowę, nastawił uszy i warknął. Poczem jednym skokiem rzucił się ku drzwiom żelaznym, wychodzącym, jak wiemy, na schody przeznaczone dla interesantów. Stary Baptysta obudził się natychmiast.

— A co tam, Ribi? — zapytał.

Pies, wyciągnięty na podłodze, z nosem przytkniętym do szpary pomiędzy drzwiami i podłogą, węszył i warczał coraz głośniej.

Baptysta podniósł się na łóżku i zaczął się przysłuchiwać.

Ktoś wstępował po schodach, stopnie bowiem skrzypiały pod ciężarem nóg.

[Ciąg dalszy nastąpi.]

* **Pogrzeb** śp. Julji z Perzyńskich Grellus odbył się w Gnieźnie dnia 13 bm. przy licznym udziale publiczności. Śp. Julja była córką porucznika strzelców departamentu bydgoskiego a później burmistrza trzemeszeńskiego śp. Mikołaja Perzyńskiego. Zmarła była z prostej linji najbliższą krewną naszego sławnego ekonomisty i filantropa Stanisława Staszica. Dwaj bracia jej, śp. Wiktor i Walerjan, położyli życie w obronie ojczyzny w roku 1863, dwaj drudzy bracia Antoni i Apolinary zasłużyli się około podniesienia budownictwa krajowego, Antoni prawie bezinteresownie budował teatr polski w Poznaniu. Śp. Julja odznaczała się licznemi cnotami, mianowicie skromnością, cichą dobroczynnością i ofiarnością dla "spraw narodowych, to też zaskarbiła sobie szacunek i poważanie u wszystkich Zmarła pozostawiła z najbliższych syna Jana, inżynjera i dyrektora fabryki w Czersku, oraz córkę Wiktorję, zamężną za byłym kierownikiem gnieźnieńskiego „Bazaru" p. Sielskim. R. i. p.

* **Śmigiel.** Na wniosek prokuratorji w Essen aresztowano niedawno zatrudnionego przy tutejszej kolejce powiatowej naczelnika stacji Augusta Müllera i wtrącono do więzienia śledzczego. Udawał on kawalera, — tymczasem okazało się, że pozostawił we Westfalji żonę i czworo dzieci, a tu zawiązał stosunek z pewną wdową, który nie pozostał bez skutku, a w procesie z tego powodu popełnił krzywoprzysięstwo. Wskutek jego aresztowania ocalona została pewna córka obywatelska, z którą Müller w najbliższym czasie miał się zaręczyć.

* **Piaseczno.** Tutejszy proboszcz, X. dziekan Kowalski obchodzi w dniu 28 maja rb. 50-letni jubileusz swego kapłaństwa. Uroczystość kościelna odbędzie się następną niedzielę 31 bm.

* **Dzieciobójstwo.** W Poklatkach w powiecie średzkim aresztowano w tych dniach robotnicę galicyjską, ponieważ swe nieślubne dziecko zaraz po przyjściu na świat zamordowała. Zbrodniarka podobno po drugi raz morderstwo takie popełniła.

* **Toruń.** Pewien mistrz krawiecki, udając się na pogrzeb, wsiadł do tramwaju elektrycznego. Będąc na miejscu, wyskoczył z tramwaju podczas jazdy i to tak nieszczęśliwie, że padł tyłem, kalecząc sobie silnie głowę. Bezprzytomnego i krwią broczącego zebrano do lazaretu.

* **Krotoszyn.** Przed tutejszą izbą karną stawał 12-letni uczeń szkólny Kasper Borkowski z Jarocina za grabież popełnioną w kościele. Skazany został na trzy miesiące więzienia. W dniach następnych stawać będzie młody ten zbrodniarz jeszcze raz przed sądem za dalsze popełnione kradzieże. Rodzice mają łatną „pociechę."

* **Kystrzyn** (Küstrin), dnia 16. 5. 08. W poniedziałek, dnia 11 maja pobłogosławił ksiądz proboszcz Bahr w kościele parafjalnym związek małżeński pomiędzy panem Stanisławem Bątkiewiczem, wachmistrzem w pułku 1 ułanów Aleksandra III z Milicza, a panną Jadwigą Domżalską, córką urzędnika kolejowego Jakóba Domżalskiego i małżonki jego jego Wiktorji z Borkowskich. Goście weselnych przyjmowali rodzice panny młodej. — Telegramów i życzeń nadesłano bardzo wiele.

Jeden z uczęstników.

* **Trewir.** Siedmnastoletni robotnik Ballot w Niedhof pod Trewirem utopił nóż własnej matce w samo serce, w chwili, gdy ta z bratem jego była rozpoczęła kłótnią.

* **Łobżenica.** W pobliskiej stacji Białośliwia zakradli się złodzieje do biura pocztowego. W poczekalni 3 klasy skradli towarów za 60 mk. i umknęli, obrabowawszy przed tem kasę dworcową. Odbyły się liczne rewizje domów. Sprawców już wyśledzono.

* **Magdeburg.** Mniemanego mordercę gimnazjasty Wintera, parobka Richtera, którego aresztowano, o czem donosiliśmy, wypuszczono znów na wolność. Nie można mu było udowodnić zbrodni.

* **Tczew.** Mularz Kuhn, ojciec 24 dzieci, powiesił się w piątek rano.

* **Malborg.** Były dyrektor skrachowanego banku malborskiego, Wölke, który odsiaduje 10-letnią kaźń więzienną w Gniewie, zatrudniony bywa wiązaniem sieci. Nie zrobiono z nim żadnego wyjątku, głowę i długą brodę zgolono do skóry. Gdy mu odebrano pierścienie, całował je i płakał. (Suum quique).

* **Kalendarz.** Środa, d. 20 maja rb.: Bernardyna w. Wschód słońca o godz. 3 min. 59, zachód o godz. 7 min. 54.

Wiadomości handlowe.

Poznań, dnia 18 maja 1908 r.
(Urzędowe sprawozdanie miejskiej komisji targowej na targu zbożowym).

Za 100 kilogramów:

	towar piękny	średni	pośl.
Pszenica	21,90	21,—	20.20
Żyto	18,40	17,30	15.70
Jęczmień	15,60	14,60	13.60
Owies	15.50	14,80	14 30

* **Toruń,** dnia 18-go maja 1908 r. (Sprawozdanie z handlu nasion B. Hozakowski, Toruń.) Płacono za 50 kgr. w partjach, a dostawiam wyborowo oczyszczone nasiona przy najwyższych notowaniach: Koniczyna czerwona 95—120 marek Koniczyna biała 35—50 mk. Koniczyna szwedzka 60—70 mk. Koniczyna biała z szwedzką 30 do 45 mk. Koniczyna chmielowa żółta 32—34 mk. Inkarnatka rychła 28—30 mrk. Koniczyna przelot pospolity 40—50 mk. Seradela 14—15 mk. Rajgras szkocki (życica) 21—28 mrk. Rajgras włoski 23—30 mk. Trawa kupkowa 45—65 mk. Trawa miodowa 30—36 mk. Kostrzewa owcza 28—32 mk. Tymoteusz 25—34 mk. Sporek olbrzymi 9—12 mrk. Wiczka piaskowa 20—23 mk. Rzepik latowy 20—22 mk. Siemie lniane 14—16 mk. Gorczyca żółta 20—23 mrk. Łubin niebieski 6,— mk. Łubin żółty 7.50 mrk. Marchew biała. olbrzymia, zielona 40 mk. Marchew biała otarta, poprawna 55 mk. Mieszanki traw i koniczyn na łąki mokre 42 mk. Mieszanki traw i koniczyn na łąki suche 38 mk.

Berlin, dnia 16-go maja 1908 r. Targ na bydło. Płacono za centnar (50 kg.) wagi mięsa.

Woły:
a) doskonale tuczone, najwyższa waga rzeźnicza, najwyżej 7 lat stare - - - - mrk. 70—73
b) młode mięsne, nie tuczone i stare tucz. 64—68
c) miernie żywione, młode i stare dobrze odżywiane starsze- - - - - - - - - 58—62

Buchaje:
a) tuczone wyborowe, najmniej 15 centn. 64—67
b) miernie żywione młode, dobrze odżywiane starsze - - - - - - - - - - 58—61

Jałowice i krowy.
a) mięsne, tuczone, najwyższej wagi rzeźniczej, ważące najmniej 12 centnarów —00—
b) starsze, tuczone krowy i gorzej rozwinięte, młode krowy i jałowice - - - 63—67
c) miernie żywione krowy i jałowice - - 59—62

Cielęta.
a) najlepsze, tuczone mlekiem cielęta, ważące żywo najmniej 220 funtów - - - 90—95
b) średnio tuczone i dobre cielęta od cycka - - - - - - - - - - - - - - 74—80
c) gorsze cielęta od cycka - - - - - - - 41—50

Owce.
a) najlepsze jagnięta i młode skopy tuczne najmniej 25 funtów żywej wagi - - 75—77
b) lżejsze jagnięta i starsze skopy tuczne 65—68
c) miernie żywione skopy (braki) - - - 53—58

Świnie.
a) ciężkie tłuste świnie, szlachetniejszych ras 1 i pół lat stara, żywej wagi - - 57
b) tuczone mlekiem odtłuszczonem ważące 54—56 żywe przeszło 180—220 funtów - - -
c) dobre mięśne świnie 180—220 funtów 51—53 żywej wagi - - - - - - - - - - -
d) świnie rozwinięte małe - - - - - - - —52—
e) maciory - - - - - - - - - - - - - —

Za wszelkie ogłoszenia i reklamy nie bierze Redakcja żadnej odpowiedzialności.

Fabryka papierosów i tureck. tytuni „WULKAN"
I. F. J. Komendziński w Dreźnie
zwraca Szanownym Amatorom łaskawą uwagę na swoje papierosy i tureckie tytunie, które we wszystkich główniejszych odnośnych handlach są do nabycia.

Berlin, dnia 16 maja 1908.

Ciągnienie przedpołudniowe.

[Numera przy których wygrana nie oznaczona w nawiasach wygrywaję 240 marek].

75 83 86 113 51 208 98 323 464 663 744 940 **1**047 75 107 86 327 519 [500] 661 817 **2**024 111 533 629 717 [3000] 49 931 **3**055 15 83 224 446 518 50 [500] 659 723 **4**058 270 314 [1000] 46 502 91 745 48 63 838 906 18 **5**243 58 [1000] 80 85 465 516 31 84 894 **6**112 383 847 **7**211 693 **8**193 203 [500] 27 384 469 502 684 730 906 59 **9**120 21 60 403 84 599 798 901

10109 [500] 409 [500] 59 80 720 872 [1000] 925 27 **11**080 [500] 240 400 [500] 546 674 716 [3000] **12**373 600 48 798 886 974 **13**131 268 [500] 330 495 562 657 809 [1000] 61 78 996 **14**218 430 559 90 **15**016 363 502 16 93 603 770 914 **16**023 211 416 70 [3000] 556 775 **17**141 456 522 57 [3000] 89 612 36 [500] 918 27 54 **18**133 294 321 39 461 615 26 62 88 704 12 [500] 85 88 831 965 **19**077 224 369 411 97 524 794 985 [500]

20001 153 261 339 [5000] 575 601 **21**018 155 215 331 41 [1000] 473 [1000] 97 606 91 810 928 **22**078 368 424 611 93 726 41 898 974 **23**106 285 [500] 465 [500] 572 745 897 992 **24**355 73 534 638 [500] 712 [500] 65 [500] **25**271 578 717 3 946 56 **26**130 83 405 17 [500] 614 706 [3000] 22 28 825 **27**067 105 379 454 92 527 615 82 [500] 740 **28**177 290 344 716 42 91 807 916 **29**057 101 29 210 395 519 58 819 [500] 923 31 72 [1000]

30221 318 36 451 82 [500] 941 **31**211 77 535 [500] 869 948 **32**073 132 767 846 **33**185 [500] 531 36 98 742 [500] 828 **34**317 574 655 706 87 [500] 863 **35**033 203 891 **36**052 [500] 377 [500] 878 **37**144 [500] 232 37 752 815 54 [3000] **38**044 392 657 **39**101 6 245 715 895 [1000] 924 54

40023 [1000] 44 338 678 750 851 **41**010 [1000] 31 153 680 712 48 [500] 810 63 [1000] 65 89 92 **42**073 468 **43**215 [500] 90 468 [500] 615 759 860 913 **44**148 247 76 378 431 667 721 [1000] 60 811 72 949 91 **45**071 247 977 **46**222 78 405 55 581 [500] 710 47 824 81 [500] **47**0[illegible] 166 237 [3000] 89 [1000] 398 607 879 **48**116 781 93 **49**0[illegible] [500] 128 460 812 97

50177 223 567 798 802 72 930 [1000] **51**181 286 686 964 **52**321 41 72 410 39 739 980 **53**012 15 196 481 530 82 626 747 62 [500] 937 **54**033 243 [3000] 360 62 510 41 89 886 **55**216 28 [1000] 79 331 598 642 802 [3000] **56**303 [1000] 923 **57**108 26 263 432 646 773 **58**316 76 415 47 636 717 53 833 933 **59**107 221 47 543 749 874 927 36

60021 82 115 254 349 56 60 811 [3000] 65 84 **61**042 83 106 287 339 787 870 948 98 **62**105 69 362 417 804 936 **63**011 81 217 358 81 441 [1000] 54 [10 000] **64**197 521 26 **65**030 59 106 450 746 [1000] 907 63 **66**266 379 532 912 **67**155 280 593 **68**023 [500] 102 278 339 515 30 [1000] 678 750 809 **69**000 52 251 366 408 11 597 637 955

70011 [500] 36 44 [3000] 301 459 [1000] 501 **71**137 64 327 504 83 752 66 911 47 **72**454 542 **73**060 93 113 54 205 596 760 915 **74**046 104 5 258 394 441 [1000] 70 879 922 92 97 [1000] 99 **75**005 [1000] 50 191 93 308 39 407 562 779 862 90 958 [500] **76**014 136 463 80 778 81 926 **77**258 321 426 43 51 89 96 560 81 766 80 935 **78**053 63 224 371 431 718 985 **79**013 125 213 329 692 [500] 881 981

80161 282 336 478 584 841 990 **81**099 125 349 74 97 631 61 **82**191 332 409 41 [500] 522 72 97 813 97 **83**183 98 [3000] 352 70 474 558 711 **84**069 108 23 387 [500] 445 957 **85**012 61 119 28 256 87 463 544 68 649 754 58 872 **86**110 511 662 878 90 **87**088 166 [1000] 289 [500] 361 787 **88**031 302 405 28 67 70 560 879 **89**010 194 230 335 484 903

90181 261 [3000] 730 880 [1000] 922 28 **91**195 259 72 91 393 [3000] 703 976 80 [1000] **92**109 237 87 94 **93**010 12 267 [500] 70 325 [500] 26 91 972 **94**040 199 228 [1000] 72 359 447 557 [500] 894 903 **95**012 69 142 568 [1000] 835 **96**032 113 35 366 [3000] 69 [500] 402 565 637 795 817 93 976 **97**278 375 444 513 684 724 **98**022 65 457 73 515 833 99 **99**217 50 708

100325 638 787 **101**320 464 660 82 823 45 58 **102**064 255 468 622 [1000] 703 [500] **103**044 393 464 508 9 633 773 **104**060 238 50 510 790 806 919 46 **105**305 785 833 87 900 29 47 **106**218 74 [3000] 330 502 5 762 995 **107**105 270 353 94 618 734 974 87 **108**332 911 **109**233 359 838 901 [500]

110047 [500] 179 300 509 **111**095 178 447 59 65 62 999 **112**300 686 733 **113**108 286 307 [500] 847 924 **114**045 59 [1000] 151 391 566 611 98 780 822 918 80 **115**434 543 825 46 **116**080 [1000] 140 [1000] 54 485 502 618 90 **117**086 578 978 **118**377 492 98 661 712 **119**154 67 95 630 74 787

120028 250 581 [3000] 936 48 93 **121**244 69 326 48 458 553 70 609 **122**021 47 188 [500] 208 [1000] 9 [500] 388 [500] 409 522 87 665 749 91 874 **123**168 220 385 [3000] 92 [3000] 571 607 [1000] 31 768 **124**245 329 94 [500] 649 864 97 940 **125**121 212 23 555 [10000] 615 822 [1000] **126**225 317 32 529 82 94 648 801 [3000] 6 [500] 933 61 **127**110 259 587 713 55 806 83 **128**083 127 285 531 52 613 [1000] 98 711 864 **129**336 507 625 829 [1000] 972

130269 689 726 [500] 817 **131**022 182 [500] 400 565 621 63 867 **132**135 389 413 46 67 [3000] 743 935 54 **133**021 105 83 589 616 732 42 906 **134**015 22 71 75 625 52 768 97 841 **135**212 754 981 83 **136**019 58 [500] 325 438 53 754 **137**484 585 **138**079 146 [500] 47 283 [500] 95 685 [500] 734 92 982 **139**084 140 279 485 585 93 94 723 43 88 954 [3000] 63 89

140168 [500] 276 348 54 535 721 56 [1000] 901 73 [500] 79 **141**181 264 414 29 764 **142**193 329 414 98 586 623 862 77 945 **143**294 471 981 **144**003 46 88 96 551 640 43 768 810 997 **145**170 [3000] 325 665 [5000] 753 800 20 25 34 54 75 944 90 [5000] **146**183 90 258 382 [500] 406 56 634 53 774 835 87 [1000] 930 64 **147**249 381 627 758 **148**035 [5000] 91 197 343 65 469 [500] 518 45 90 **149**053 71 87 207 519 629 84 [500]

150035 120 80 [1000] 216 [1000] 573 630 **151**514 30 51 97 774 829 32 **152**370 515 673 [500] **153**019 378 [500] 539 55 611 12 **154**025 240 450 849 908 99 **155**012 526 792 **156**296 321 [1000] 642 **157**134 57 [1000] 72 452 65 80 628 741 870 **158**098 [500] 236 406 697 701 885 [500] 967 **159**078 609 887 912 52

160073 85 148 97 260 300 43 557 684 827 **161**020 52 304 549 [500] 66 87 645 727 875 **162**088 520 **163**040 126 36 [1000] 350 426 846 997 **164**102 56 444 [500] 562 76 645 771 817 910 **165**017 29 215 67 377 716 36 967 **166**257 342 454 686 836 998 **167**024 31 40 260 331 91 96 [500] 542 **168**043 160 366 404 509 683 751 [1000] 53 **169**157 76 279 446 823 30 [500] 932 54

170075 82 280 386 418 502 809 17 95 913 **171**466 [500] 502 11 87 88 667 **172**199 303 44 569 658 737 894 **173**002 148 560 996 **174**017 139 334 640 990 [500] **175**224 347 [500] 505 636 **176**021 [500] 45 218 338 64 423 583 787 **177**049 150 70 500 699 921 **178**122 [500] 42 452 [1000] 72 510 29 59 643 764 79 806 **179**093 278 366 558 762 903 34

180017 212 60 98 484 729 [500] 893 919 87 **181**027 178 394 [1000] 97 [3000] 98 619 734 918 **182**378 459 688 95 **183**158 259 [3000] 357 450 820 [3000] 969 **184**184 354 582 841 92 951 **185**161 218 35 349 524 [1000] 73 697 **186**081 [3000] 264 345 527 **187**063 212 378 963 90 **188**087 497 530 789 [3000] 815 **189**013 429 [1000] 890

190073 166 86 859 583 600 20 775 961 **191**008 [1000] 105 63 214 396 561 67 673 860 69 913 **192**103 18 542 600 55 761 71 867 **193**213 350 626 48 [3000] 756 804 78 **194**046 203 444 594 [500] 745 978 **195**095 194 256 342 558 730 [1000] 383 924 [1000] **196**226 329 [500] 427 565 772 876 **197**314 417 695 726 941 **198**494 [500] 607 812 **199**088 287 330 76 407 582 627 [1000] 36 791 812 985

200091 [1000] 301 38 58 82 [500] 85 428 58 69 599 662 66 87 735 59 **201**170 227 517 663 [500] 735 **202**264 95 [500] 338 698 729 [3000] 57 [500] 848 89 95 **203**065 208 82 516 79 [1000] 633 59 725 935 41 **204**111 [1000] 289 405 36 [1000] 48 [3000] 575 [500] 605 12 722 43 836 52 925 **205**052 123 43 83 664 770 865 **206**038 122 41 306 [3000] 460 938 **207**104 225 392 401 675 794 853 960 **208**047 49 117 241 57 362 776 **209**023 375 79 [3000] 445 936 53

210364 560 752 938 **211**119 257 302 17 61 423 525 [1000] 806 969 **212**647 740 876 **213**244 605 65 83 **214**065 [1000] 209 29 71 83 375 456 634 862 95 [1000] 920 46 **215**093 190 404 6 821 52 952 **216**090 177 216 543 61 77 623 706 846 49 **217**170 287 304 **218**086 174 86 239 385 485 617 21 45 **219**071 131 66 351 545 85 703 [500] 64 92 874 932

220210 [500] 51 366 628 749 892 917 98 **221**030 461 64 716 56 863 [3000] 963 **222**014 50 305 87 658 712 913 **223**002 20 101 19 55 [500] 352 409 [1000] 40 613 14 [1000] 764 97 911 49 [1000] **224**381 [500] 877 976 **225**145 385 438 71 681 803 85 **226**115 482 **227**057 362 [3000] 685 95 747 **228**729 64 81 897 941 78 **229**104 [500] 51 73 414 589 693 808 14

230020 343 699 829 973 **231**202 308 34 84 432 506 45 687 787 819 962 88 89 **232**211 87 375 429 77 96 824 89 919 **233**254 427 72 737 90 873 **234**207 48 506 600 [1000] 18 51 58 [3000] 981 95 **235**201 63 814 [500] 19 [500] 20 24 **236**244 325 419 38 578 83 634 49 [1000] 818 70 **237**063 121 [1000] 216 [500] 38 322 29 59 78 532 [1000] 63 [1000] 603 797 [500] **238**001 261 359 497 609 [1000] 96 731 **239**407 24 [500] 660 97 754 60 863

240118 280 97 555 **241**289 560 668 934 88 **242**049 [1000] 54 335 452 [3000] 517 601 708 60 991 [3000] **243**096 360 584 694 736 970 **244**308 [1000] 488 723 882 **245**478 97 644 94 724 **246**053 297 338 [500] 414 620 43 863 **247**315 [500] 444 720 807 997 **248**030 455 532 846 909 **249**238 798 [1000] 896 999

250200 328 436 [500] 97 710 845 969 **251**204 [500] 30 46 [1000] 431 665 898 **252**620 37 758 **253**041 101 730 866 911 33 47 **254**053 84 180 83 225 400 609 58 60 [500] 827 63 **255**064 [500] 354 634 [1000] 80 [1000] 888 **256**063 64 142 334 48 [3000] 530 [500] 47 650 708 838 66 **257**062 109 506 16 90 777 **258**002 235 [3000] 464 574 [500] 795 **259**095 306 28 48 [1000] 462 69 669 809 31 79 [500]

260059 706 [500] 7 947 **261**066 [3000] 304 53 94 [1000] 546 [3000] 677 96 724 822 [1000] **262**199 240 426 98 732 [3000] 40 84 966 **263**255 420 83 777 914 19 [500] **264**174 [1000] 285 344 622 84 804 41 **265**299 355 529 796 801 **266**014 300 452 75 672 792 966 **267**029 93 241 [500] 876 425 66 593 692 954 88 **268**034 110 489 817 90 958 **269**192 528 904 85 [3000]

270036 110 258 349 417 510 61 608 726 27 **271**046 70 [3000] 199 200 87 361 878 **272**062 [1000] 120 457 [500] 908 **273**009 [500] 771 856 [500] **274**151 96 572 699 932 **275**316 427 786 881 **276**323 38 407 26 [500] 70 628 706 851 933 **277**152 274 369 583 602 780 86 822 975 **278**137 631 **279**089 169 208 54 322 483

280053 [1000] 557 82 768 869 964 **281**004 137 282 328 606 760 **282**105 256 427 658 742 **283**095 213 373 661 912 **284**292 824 **285**229 55 [1000] 89 362 [500] 611 910 **286**159 79 96 245 [500] 339 [500] 448 596 880 **287**028 47 52 115 50 203 6 66 377 84 [1000] 481 616 743 923

Berlin, dnia 16 maja 1908.

Ciągnie popołudniowe.

[Numera przy których wygrana nie oznaczona w nawiasach wygrywają 240 marek].

200 309 462 552 776 951 [1000] 87 **1**113 36 [1000] 58 89 296 425 [500] 594 **2**122 40 [500] 200 519 727 73 80 999 **3**094 98 177 205 12 [500] 472 602 35 86 747 89 948 60 **4**004 14 264 482 673 905 **5**126 [3000] 46 200 71 838 980 **6**035 125 46 274 331 498 505 736 884 **7**006 64 530 658 [500] 735 979 **8**406 531 [1000] 78 692 [3000] 719 936 **9**006 197 [1000] 250 [500] 340 400 19 53 75 [1000] 536 812 [1000] 63

10093 98 123 [500] 75 257 534 62 **11**226 438 850 **12**098 214 300 408 614 [3000] 785 835 76 **13**043 250 51 [3000] 348 441 523 69 71 [10 000] 684 714 932 **14**375 838 [1000] 930 66 **15**116 [500] 19 286 403 10 52 54 616 **16**164 636 551 52 616 800 86 976 **17**186 276 [500] 638 720 78 **18**040 84 333 537 62 883 973 **19**073 [1000] 259 572 604 763 913 41

20116 22 [3000] 259 393 665 935 54 77 **21**230 495 731 **22**134 [500] 79 250 528 696 703 800 979 **23**042 54 [3000] 220 360 435 530 35 53 674 787 902 **24**412 697 [500] 856 922 **25**121 76 87 252 415 68 791 971 **26**048 72 175 292 344 408 68 793 896 **27**224 503 [500] 62 851 920 **28**240 51 349 854 952 **29**211 [3000] 660 864 77

30605 794 875 **31**093 121 297 319 75 881 965 **32**085 138 86 220 487 522 59 66 [500] 778 **33**015 234 58 [500] 300 559 [500] 666 783 **34**184 [3000] 395 [1000] 511 19 29 997 **35**294 397 534 52 638 838 990 **36**107 245 58 96 442 610 11 765 810 37 96 981 **37**105 311 434 567 704 835 72 997 **38**081 507 704 816 907 74 **39**164 472 551 73 611 828 904 [500]

40276 404 [500] 85 714 [500] 818 [1000] 27 29 928 **41**074 277 551 94 751 881 901 54 63 70 **42**078 150 54 210 65 304 427 544 66 629 788 895 [1000] **43**009 37 57 75 170 440 546 **44**076 322 **45**830 904 [500] **46**110 22 819 934 **47**066 [500] 150 57 [500] 288 490 584 89 [3000] 91 660 915 **48**015 171 265 352 74 698 859 **49**363 86 711 63 70 82 833 39 72 906

50018 49 439 511 24 706 17 [500] 916 [1000] **51**104 589 612 831 89 **52**366 404 [1000] 670 79 82 867 87 [1000] 979 **53**401 2 8 64 523 815 50 **54**180 [500] 97 218 [500] 312 19 [500] 653 723 901 30 **55**006 [3000] 121 63 99 488 [3000] 508 643 706 **56**030 219 397 742 920 **57**138 245 61 482 653 84 **58**122 92 300 679 805 **59**129 55 651 734

60205 [500] 34 649 68 **61**123 296 414 59 904 31 82 **62**063 102 358 81 98 435 [500] 521 [3000] 612 725 [1000] 36 [500] **63**002 355 646 757 807 71 956 **64**075 81 201 36 326 566 752 884 922 **65**058 [500] 86 291 300 [1000] 420 27 75 590 653 771 864 954 **66**019 232 50 87 [500] 321 25 628 879 **67**329 81 97 654 834 935 **68**350 425 605 10 36 [500] 858 931 **69**145 50 294 329 713 [1000] 84 900 [1000] 11 37

70123 373 662 800 62 **71**045 166 373 418 39 557 73 704 853 916 80 **72**047 57 367 448 657 80 911 **73**243 425 910 [1000] 60 83 [3000] **74**028 [3000] 98 409 577 704 800 23 49 930 60 **75**088 [1000] 93 236 896 **76**071 [500] 491 62 21 78 86 [500] 783 853 **77**207 575 616 844 985 **78**000 504 823 82 [1000] **79**025 306 [500] 574 769 78 867 96 [500]

80061 111 244 312 547 605 27 835 939 53 63 **81**329 45 748 823 **82**041 [3000] 505 714 [500] 29 868 72 **83**067 125 224 407 32 [500] 37 **84**813 18 **85**254 98 325 [500] 72 73 438 530 [3000] 32 889 940 **86**143 69 219 358 627 708 921 **87**035 108 [500] 24 227 [30 000] 612 65 900 42 **88**210 525 27 641 702 **89**078 191 211 72 532 57 776 966

90024 [500] 249 [500] 349 432 [1000] 859 957 **91**186 208 602 988 **92**113 292 348 458 **93**245 344 681 **94**026 [500] 166 82 252 324 62 800 [500] **95**004 392 518 25 86 604 68 754 **96**119 354 92 771 **97**132 245 [1000] 58 332 433 [500] 76 556 836 [500] 67 96 **98**149 535 60 [500] 913 [500] 43 72 88 **99**047 714 75 [1000] 963 [500]

100068 539 [500] 91 [1000] 702 803 999 **101**048 90 174 219 340 43 69 493 914 **102**006 [500] 41 [500] 42 144 305 39 415 [5000] 81 546 77 825 [500] 92 959 **103**328 437 806 **104**044 269 688 896 931 96 **105**108 43 219 [500] **106**522 609 28 770 880 978 **107**012 50 [500] 87 583 737 981 **108**382 99 461 542 649 69 711 907 **109**101 217 55 378 87 96 479 90 521 56 613 [3000] 22 868 90

110265 423 60 728 800 92 962 **111**200 467 928 **112**023 82 118 276 312 611 828 [500] 937 **113**054 220 325 510 648 56 **114**072 105 289 594 682 859 929 55 58 86 **115**190 347 577 91 **116**098 387 487 [500] 559 **117**040 [1000] 232 84 923 [1000] 73 **118**029 360 579 [1000] 83 843 **119**053 307 48 93 489 [1000] 90 602 79 925 80

120463 657 735 **121**241 [5000] 61 328 72 678 714 889 907 **122**245 311 [3000] 412 66 537 47 48 725 806 **123**114 16 223 [500] 45 394 839 **124**030 134 225 60 389 473 508 [500] **125**021 185 344 474 688 91 756 **126**054 204 588 98 611 24 739 940 **127**038 211 328 41 421 748 77 873 [500] 982 **128**033 61 66 172 241 [500] 792 929 **129**022 135 [500] 504 47 690 951 93

130033 44 [1000] 277 83 353 463 [3000] 588 835 41 85 **131**029 113 295 354 444 823 977 [500] **132**044 260 749 810 **133**037 88 335 56 [500] 820 **134**044 82 188 344 809 **135**190 493 517 [500] 31 626 [3000] 52 84 820 915 **136**025 148 483 512 640 710 97 **137**038 67 225 94 390 [3000] 99 403 684 763 981 **138**162 432 41 566 **139**112 89 92 219 316 32 63 613

140029 63 102 339 86 406 630 818 88 **141**106 218 78 [1000] 404 672 99 758 65 **142**054 232 [1000] 40 71 885 483 **143**177 [3000] 417 21 570 90 837 69 91 94 932 90 **144**084 137 431 68 569 879 **145**088 93 300 710 830 **146**014 252 354 506 50 665 79 720 [500] 860 906 **147**064 250 327 480 [500] 506 59 [1000] 634 811 927 **148**100 17 [500] 53 404 543 82 877 94 914 51 **149**167 [500] 350 482 [500] 500 1 763

150017 148 532 863 927 **151**602 **152**051 107 89 261 432 [1000] 60 823 37 **153**090 286 [1000] 87 [1000] 347 458 65 564 90 633 61 904 [500] **154**153 57 275 490 628 819 80 926 39 **155**052 437 [3000] 97 **156**019 401 27 527 732 889 961 **157**389 486 590 79 926 48 **158**045 [3000] 49 [500] 364 527 636 721 909 **159**199 654 993

160012 232 458 550 97 653 716 59 815 **161**162 470 519 803 [500] 67 **162**118 34 46 [1000] 288 321 837 965 **163**090 163 356 422 570 693 **164**089 309 467 818 977 [1000] **165**210 94 306 7 44 82 91 62 622 720 831 **166**936 **167**045 393 [500] 492 783 [3000] 924 [3000] **168**356 436 [3000] 620 745 50 **169**024 230 82 [1000] 922

170353 724 868 **171**026 165 247 379 405 75 27 856 937 [1000] **172**000 179 364 411 48 **173**025 184 248 64 419 793 972 **174**195 468 693 925 [500] 112 255 [1000] 74 447 589 868 **176**019 267 320 415 73 562 68 627 738 884 94 [500] **177**301 404 37 522 39 950 **178**222 368 453 567 859 **179**060 63 77 108 833 789 823

180030 128 254 59 652 82 781 887 916 **181**154 8 94 317 [500] 455 539 679 915 61 **182**046 128 360 561 789 905 **183**318 69 82 799 823 [3000] 30 73 81 129 70 378 [1000] 407 922 33 **185**094 141 684 988 **186**036 58 87 419 52 64 572 749 935 561 621 **188**022 172 243 389 438 509 63 [1000] **189**092 106 29 94 247 67 303 528 73 621 57 705 29 863

190140 69 88 292 703 945 **191**077 338 56 79 86 595 947 61 [500] **192**122 411 33 [3000] 811 67 429 91 646 [500] 74 754 76 [1000] 882 927 [1000] 174 277 498 795 [500] **195**111 855 [1000] 848 **196**012 236 44 [1000] 513 666 744 901 38 **197**251 716 857 **198**195 246 717 873 992 **199**060 318 23 81 437 74 [3000] 542 832 983

200063 112 56 62 [500] 75 404 652 982 **201**056 38 543 658 [3000] 830 **202**179 210 15 66 380 450 669 875 925 **203**466 500 9 73 **204**074 117 400 507 44 218 506 603 96 747 [500] 823 34 998 **206**293 335 738 **207**051 98 [500] 256 92 638 67 767 89 162 319 50 [1000] 479 767 941 **209**136 43 749

210301 2 682 89 92 [500] 801 95 980 83 **211**490 **212**119 [1000] 231 90 98 401 [1000] 14 95 534 626 33 **213**126 240 59 96 330 83 92 780 **214**041 252 760 859 88 901 **215**106 311 65 [3000] 601 2 845 903 **216**115 343 63 449 642 781 98 814 936 92 **217**012 [500] 277 970 **218**022 377 559 668 890 **219**074 132 84 222 385 441 [500] 86 795 934 51

220033 66 78 [1000] 206 420 41 84 513 30 693 883 [500] **221**026 62 158 84 268 74 486 [500] 552 [500] 993 **222**101 9 423 69 [3000] 610 722 832 **223**210 384 561 85 684 724 877 [3000] **224**232 928 **225**038 117 24 95 208 20 465 617 716 60 **226**001 22 108 222 29 404 96 [500] 608 727 [500] **227**133 216 60 376 447 631 72 722 806 90 [500] 109 202 58 734 [1000] 869 943 72 **229**127 257 332 [500] 45 625

230053 611 [500] 725 905 **231**040 125 86 317 504 677 918 **232**210 478 [500] 640 68 707 72 833 **233**057 162 261 79 [500] 337 426 505 25 35 [1000] 62 829 976 **234**063 89 162 [1000] 242 58 635 [500] 47 83 841 47 [3000] **235**592 [500] 908 [500] 19 **236**016 70 243 69 84 363 453 867 **237**217 39 820 [500] 420 715 [1000] 904 **239**096 97 155 70 239 [500] 72 817 54

240005 113 21 237 315 44 [3000] 79 502 612 806 65 925 **241**192 344 439 733 878 [1000] **242**170 98 689 853 [3000] **243**012 56 659 [500] 707 77 948 **244**338 [1000] 483 [3000] 98 576 668 713 875 **245**096 260 [500] 399 404 542 44 732 947 **246**193 28 504 622 937 **247**328 41 56 617 747 86 **248**051 129 41 413 34 970 **249**013 237 927

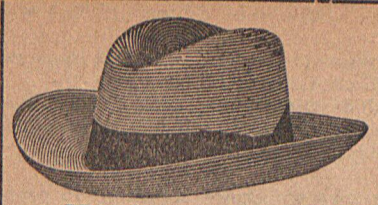
250157 227 623 724 **251**151 428 49 680 732 52 **252**095 112 915 **253**270 386 432 659 68 [500] **254**131 265 711 38 74 875 925 **255**117 303 23 504 49 860 930 76 **256**236 [500] 511 808 [500] 939 88 [1000] 426 751 971 **258**443 560 758 819 [1000] 972 **259**170 452 500 [5000] 613 49 86 926 63 84

260125 59 418 589 665 [3000] 67 **261**032 [500] 9 39 864 578 **262**125 82 269 411 66 797 842 **263**009 78 128 42 643 944 **264**033 72 253 314 52 409 617 [1000] 24 708 963 **265**093 229 79 [1000] 31 [500] 543 691 889 97 [5000] **266**038 115 [500] 92 522 810 33 70 **267**045 213 43 573 664 88 798 **268**307 40 414 43 780 [3000] 998 **269**173 [3000] 450 569 687 813 26

270022 327 434 667 [1000] 852 902 26 **271**014 554 964 **272**028 353 455 735 [500] 883 984 [3000] 207 323 29 558 657 [10000] 84 88 [3000] 904 44 [500] 394 561 615 **275**257 378 528 885 954 92 71 916 45 **277**059 265 99 540 [3000] 62 606 [1000] 98 977 **278**224 354 415 82 576 802 935 **279**037 91 122 352 642 97

280031 343 440 505 614 59 713 **281**038 55 576 96 807 16 59 **282**130 296 451 [500] 801 19 **283**065 [500] 67 [3000] 464 921 72 **284**220 491 602 875 **285**144 338 635 44 82 99 768 885 **286**076 151 321 441 688 **287**031 261 412 14 68 [500] 654 784 [500] 977 83

Im Gewinnrade verblieben 1 Prämie à 300 000 M. Gewinn à 200 000, 1 à 150 000, 2 à 100 000, 1 à 75 000, à 60 000, 2 à 50 000, 2 à 40 000, 8 à 30 000, 17 à 15 000, 8 à 10 000, 90 à 5000, 1312 à 3000, 2192 à 1000, à 500.

Kapelusze słomkowe
Kapelusze filcowe
w najmodniejszych fasonach

Rękawiczki, Czapki, Krawaty, Bieliznę i t. d.

poleca w największym wyborze
HURTOWNIE 2432 DETALICZNIE

C. ADAMSKI

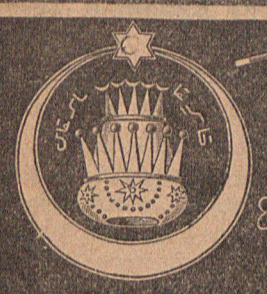
Poznań — Bazar, ul. Nowa nr. 7|8
Telefon nr. 1237
Filia w Gnieźnie ul. Fryderyka nr. 5.

Kasa Związku Ziemian

przyjmuje depozyta i drobne oszczędności począwszy od 1 marki i płaci:

za rocznem wypowiedzeniem . . . . . 5 %
za półrocznem wypowiedzeniem . . . . . 4 ½ %
za kwartalnem wypowiedzeniem . . . . . 4 ¼ %
na każdorazowe żądanie . . . . . 4 %

Adres: **ZWIĄZEK ZIEMIAN, Poznań, (Posen)**
ulica Wiktoryi 2 ptr. — Telefon 1615. 6136

Papierosy
z fabryki
SULIMA
są
najlepsze.
Produkcya roczna przeszło 250 milionów!

Jedyna
Jeneralna ajentura i główny skład
S. Zychliński
w Poznaniu. 5006
Cygara w największym wyborze.

Kasa oszczędności
Banku Rolniczo-Przemysłowego
8666 **Kwilecki, Potocki & Sp.**

Przyjmują na oprocentowanie wkładki każdej wysokości od **1 mk.** począwszy i płacą od **3** do **4 i pół proc.** wedle umowy.

Saletrę chilijską

tomasówkę, kainit, superfosfaty,
oraz **wszelkie sztuczne nawozy**
poleca po znanych tanich cenach 6022

Centralna Drogerya

Hurtownie **J. Czepczyński** Detalicznie
Poznań, Stary Rynek 8
Telefon 233. Telefon 233.
Magazyny hurtowne ul. Południowa 3.

Nie kupujcie raz taniej!!

na cały świat wysełam zegarki z **5**-let. **piśmienną gwarancyą,** i już **dokładnie obciągane** i na minutę **uregulowane.** Dowodem liczne z całego świata zamówienia i podziękowania. — Kto nie kupi, toć trudno, sam sobie szkodzi.

Zegarek cyl. nikl. kluczykowy 6 kamieni . . . . . **5,40** M.
Zegarek cyl. nikl. klucz. 6 kam. 2 złocone brzegi . . . . **5,90** „
Zegarek pryma werk, 6 kamieni 2 złocone brzegi . . . . **7,75** „
Zegarek pryma czysto-srebrny 6 kamieni, 2 złocone brzegi **9,85** „
Zegarek pryma masyw, czysto srebrny, 10 k., 2 zł. brzegi **11,75** „

Najpiękniejsze z wizerunkiem **Matki Boskiej** bardzo trwałe, i ciężkie, masyw czysto srebrne zegarki na 10 kamien., 2 złote brzegi, pryma werk już po **12**,00, **14**,00, **16**,00 mk. Nikl. rem. bez gwarancyi zegarki po 2,35, 2,95, 3,50 mk., czarne stalowe mk. 4,20, Budziki po mk. 1,85 **Cenniki** około 3000 illustracyi na zegarki, łańcuszki, pierścienie oraz noże, brzytwy, kosy, rewolwery, portmonetki, harmoniki, skrzypce, flety, klarnety wysyłam kardemu **darmo i franko.**

Adr.: **M. Danecki, Poznań**
Posen, Bismarkstr. nr. 2.

Mamy na sprzedaż w Koronowie 2499

dom mieszkalny

z remizą, stajnią, chlewami,

kuźnią i ślusarnią

oraz ogrodami. Posiadłość ta leży **przy głównej ulicy.** Warunki kupna bardzo dogodne.
Gotowi także jesteśmy,

kuźnia z pomieszkaniem

wydzierżawić.
Bank Ziemski w Koronowie
(Crone a. Brahe.)

DOM

w którym się znajdują od 50 lat destylacya z handlem korzennym w bardzo ożywionej miejscowości Księstwa (7000 mieszkańców) jest z powodu podeszłego wieku i choroby właściciela zaraz pod korzystnemi warunkami do sprzedania. Dom ten nadawał by się też na hotel, gdyż się w domu tym hotel dawniej znajdował. 2521
Leon Peiser,
Kórnik.

Zupełna wyprzedaż
z uzupełnieniem towarów aby **jak najprędzej uprzątnąć** sprzedaję **bajecznie tanio!**
Garderobę męzką, zegarki, towary złotnicze, brylantowe pierścionki, meble, regulatory i lustra poleca
Israela Lombard
Poznań 2574
Stary Rynek 7 I p.

Na **Śląsku** mam bardzo ładny

majątek rycerski

z gorzelnią obszaru 1600 mórg natychmiast przy wpłacie 150 tysięcy mk. do sprzedania. Takowy nadawałby się bardzo dla polskiego szlachcica. 2576
Adolf George,
Sprottau.

Żaluzye Rolosy

Aleks. Budziński
Poznań, Schützenstr. 2.
Cenniki darmo i franko.

Folwark

moj 334 morgi powiat Brodzinski Prusy Zachodnie.

Folwark

mój 370 mórg powiat Osterodzki Prusy Wschodnie, korzystnie do nabycia. 2573
Z. Łaszewski,
Czarnków.

Bajecznie tanio!
2 eleganckie 2564

pianina

i używany **francuski bilard** do sprzedania.
ulica Wiedeńska nr. 10 parter.

Przez korzystne nabycie hipoteki na przeszło 200 morgowe

gospodarstwo

które ma być przymusowo sprzedane na pocz. czerwca, nadarza się **sposobność taniego kupna** tego gospod. w wielkiej wsi, w środku Ks. Poznań., tuż wielk. mieście. Kościół i szkoła w miejscu, stacya kolej. oddalona 1' , klm. Ziemia dobra średnia, całk. obsiana, łąk wielka ilość, budynki bardzo dobre.
Spieszne zgłosz. do ekspedycyi Wielkopolanina pod nr. 2562.

Gospodarstwo

40 mórg dobrej ziemi z masyw. budynkami w małem mieście, pow. Szamotulski, jest z powodu innego przedsiębiorstwa zaraz lub później do nabycia. Zgł. do eksp. Wielkopolanina pod nr. 2566.

---

2 maszyny Victoria

(do pończoch i trykotaży) w cenie 900 mk., obecnie za 300 mk. do oddania. **S. Demel,**
Podgórna 14 i plac Piotra.

Mam na sprzedaż
młyn wody
i do tego 170 mórg roli 30 i 40 mórg boru, 100 mórg roli, cena kupna 9,500 tal., długu hipotecznego jest 3833 tal. wpłaty 2000 tal., resztę na raty. Zgłoszenia przyjmuje właściciel 2497
Karól Bigdowski,
Ostrzeszów (Schildberg Pr. Posen.)

Skakać można

z radości nad ładnym podarkiem, dołączonym do fiołkowego proszku mydlanego **„Goldperle“.** Każda paczka zawiera dodatek. Zważać trzeba na nazwę **„Goldperle“.**
Fabrykant: **Carl Gentner, Göppingen.**
Zastępca: **Heinr. Dobriner, Poznań.**

Dobrze zaprowadzona od 4 lat istniejąca, jedyna polska w miejscu, w dobrej czysto polskiej okolicy

fabryka wody selterskiej i limonad

jest **zaraz** do sprzedania i lokale tanio do wydzierżawienia pod korzystnemi warunkami.
Właściciel, który oprócz tego posiada dobrze idący handel detaliczny, zamierza z powodu nawału pracy przedsiębiorstwo to oddać w ręce młodego człowieka. **Dobra, donośna egzystencja** do której nie potrzeba fachowej znajomości i wiele kapitału zakładowego. Zgłoszenia pod nr. 2537 do eksped. Wielkopolanina.

Wszelkie gatunki budulcu,

belkowina, deski, kantówka, szalówka i łaty są każdego czasu do nabycia w tartaku majętności Nekla. Przyjmuje się także większe zamówienia na żądanie kupującego. Zgłoszenia proszę przesyłać pod adr.:
Adamczewski, nadleśniczy
Rajmundowo, p. Nekla
(kr. Schroda).

Gospodarstwo

60 mórg dobrej roli, budynki masiw przy Poznaniu jest tanio do sprzed. Bliższych wiadom. udzieli eksped. Wielkop. pod nr. 2519.

Poszukuje się samodzielnego
Mleczarza
zaraz lub 1 lipca b. r. do król. polskiego na wieś. Wymaganem jest prowadzenie ręcznej stacyi śmietankowej, odbiór śmietanki od innych folwarków, badanie tłuszczu, nadzór obory, karczmy, bydła i podoju, pensya **mies. 70 koron i całkowite** utrzymanie. Również przyjęty zostanie samodzielny 2568
„Serkarz“
obznany z wyrobem serów szwajcarskich „Groyera“, w zimie przeważnie idzie mleko do Krakowa, pensya 100—120 k. mies. i wolne mieszkanie, posady stałe. Zgłoszenia przyjmuje: **Zarząd Mleczarni Łuczanowickiej w Krakowie.**

Potrzebni: **Nauczycielka** egzam. w śred. lat. do chłopca 7 letn. na 700 mk. Zaraz lub od lipca: **Gospodyni** samodz. do księdza od lipca, **kuchmistrz** żon. na 400 mk. i dep. **Urzędnik** kaw. na 1200 mk. **Urzędnik** żon. na 1000 mk. i dep. **Służący** do miasta na 400 mk. **Bona** do 2 dzieci na wieś na 300 mk. **służący** kaw. **Strzelec** na 300 mk. i strzałowe. **Gospodyni** samodz. na 300 mk. Pośred. posad „Stellenvermittler“
Franciszek Niedzielski,
Posen, Wienerstr. 6 pt. Telf. 1036.
(Także potrz. od lipca **ogrodnik** ż. na osob. wieś i **kowal-maszynista** żonaty. 2565

---

3 brukarzy

na robotę śląskiemi kamieniami na dłuższe zatrudnienie potrzebuję zaraz. 2575
W. Stachowski,
mistrz brukarski
Grodzisk (Grätz i. Posen).

Biuro pośrednicze dla personału hotelowego i restauracyjnego poszukuje 2563

kucharki

do ciepły i zimnej kuchni, panny do bufetu i uczni kelnerskich.
Piotr Olszewski,
ulica Wrocławska 37.

Młody pomocnik ogrodniczy potrzebny od 1 czerwca oraz **chłopiec** chcący się wyuczyć ogrodnictwa może także się zgłosić. **A. Słupiński,** 2530
Poznań Zawady 20.

Panny

biegłe w szyciu bieliz. przyjm. zaraz
F. Steinke, Chwaliszewo 64 ptr.

Wyskok karmelitański Amol
zadziwiający środek przeciw **reumatyzmowi, ischias, bólom głowy i zębów.** 2285
Butelka **60** fenygów i **1** markę.
Amolversand Hamburg 21.
Do nabycia w wszystkich aptekach i lepszych drogerjach.

Od 1. 7. wolne miejsce dla **samotnego**

urzędnika gospodarczego

znającego się dokładnie na uprawie roli, hodowli i tuczu inwentarza, prowadzeniem korespondencyi z władzą urzędową. Kopie świadectw nadesłać poste restante
A. B. Pleschen. 2522

Dom Isabella per Witosław potrzebuje dobrego 2572

strzelca

na rogacze na 4 tygodnie. Zgłoszenia przyjmuje w miejscu
Zarząd.

UCZEŃ
syn uczciwych rodziców chcący się wyuczyć piekarstwa może się zgłosić zaraz. 2536
J. Hedrych,
mistrz piek. Chwaliszewo nr. 26.

UCZNIA
syna uczciwych rodziców z odpowiednim wykształceniem przyjmie od 1-go czerwca
Stanisław Heil, Kruświca,
Skład tow. korzennych, win i destylacya w rynku.

Służący

kawaler z kilkoletnią praktyką i zaopatrzony dobremi świadectwami, potrzebny zaraz lub od 1. 7. 08. **Dom. Słomowo** per Parkowo. 2571

Subjekta

dobrego ekspedyenta potrzebuje od 1-go czerwca do składu kolonialnego, węgli i żelaza.
F. Kowalik,
Gąsawa. 2570

Młodzieniec
23 lat licz. pragnie się wykierować za służącego równocześnie chciałby się wyuczyć ogrodnictwa, **poszukuje miejsca** od 1. 6. lub później.
W. Mrug, Baukau bei Herne, Rottstr. nr. 31. (Westf).

Do mego wyszynku i destylacyi potrzebuje 2479

Ucznia

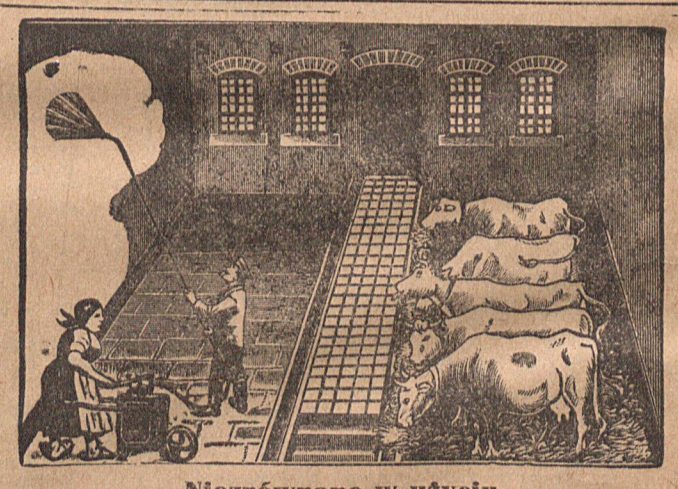
E. Neyman,
Śrem — Schrimm.

Oszczędności

przyjmuje podpisany Bank na oprocentowanie w każdej sumie i każdego czasu i płaci

5 od sta

przy półrocznem wypowiedzeniu i oblicza procent od dnia wpłaty.
Adresować trzeba tak:
BANK PARCELACYJNY
e. G. m. b. H.
w Kościanie — Kosten
Provinz Posen.

Niezrównane w użyciu

machiny do malowania

desinfekcyi i konserwowania wszelkiego rodzaju budynków gospodarczych, jako też do skrapiania drzew i roślin. Odznaczają się wobec ręcznej pracy taniością, dokładnością i szybkością, gdyż zastępują więcej niż 20 robotników z pędzlem w ręku.

Adres do listów: **A. Bryliński,** Poznań—Posen. **A. Bryliński.** Adres do telegr.: **A. Bryliński,** Posen.

Poznań, ulica Rycerska 11-a. — Telefon 69.
Skład machin i narzędzi rolniczych
krajowego i zagranicznego wyrobu, jako też części zapasowych do rozmaitych pługów i machin. — Pracownia do napraw.

Nasza kasa płaci od złożonych

oszczędności

4 i pó procent za kwartalnem wypowiedzeniem,
5 procent za półrocznem wypowiedzeniem,
5 i pół procent za rocznem wypowiedzeniem.

Kto ma u nas depozyt złożony, a kupi grunt od nas, temu wypłaca kasa nasza depozyt nawet bez wypowiedzenia.
5 proc. hipoteki pierwszomiejscowe w pierwszej połowie ceny kupna się obracające są u nas każdego czasu do nabycia.
Adres: Bank Parcelacyjny, Posen, Victoriastr. 12.

Spółka stolarska

Tischler Rohstoff- und Absatzverein E. G. m. b. H.

tylko Poznań, Jezuicka 5 przy Farze. Telf. 207.

poleca **meble** i całkowite **wyprawy**
w wielkim wyborze po przystępnych cenach i na dogodnych warunkach.

Nakładem i drukiem Fr. Chodeszyńskiego w Poznaniu. — Redaktor odpowiedzialny Franciszek Laurentowski w Poznaniu.